

Behçet Kemal Çağlar

Serif Kolhan

Cihat Gökçek

Nihat Kobek

Kemal Keriman

M. Ali Aygüven

A. N. Acar

S. Nâbi Özerdim

Öçak

O C A K

Altı okun ateşile tutuşacak, ısıtacak ve aydınlatacak.

Sayı : 2

19 Mayıs 1939

Yıl : 1

MECMUANIZI KARIŞTIRIRKEN

Artık ifadesi değildir yarım,
Akdenizi daha iyi duyarım :
Urlah, Ülkülü arkadaşlarım
Her zaman, hep böyle ses verin, emi ?

Dinmesin bir lahza bu heves, bu hız ;
Çalışın, terlesin ap ak anlınız ;
Ne çıkar okşasın, şimdilik, yalnız
Anne eli gibi Ege meltemi.

Arkadaş : Halkevi beklemekte kalk !
Senin de kadrini bilecek bu halk ;
Kulsan da bir uçtan edeceksin halk ;
Gençlik bu : Çalışmak, yaratmak demi.

Kervan yürür, boşa bütün şamata :
Zirveye ulaşır yol çıka bata ;
Urladan da çıkar bir gün bir ATA
Samsuna çıkarmaz mutlak her gemi.

Tutkun azminize Ülkünün kızı.
Fecri müjdeleyor Çoban yıldızı.
Sıklaştırsın safı, artırın hızı ;
Elinizde kılınc yapın kalemi

Behçet Kemal Çağlar

YUNANISTANA İLK YERLEŞENLER

Serif Kolhan

Tarihin Kozmogoniden bahsetmediği malumdur. Çünkü tarihin araştırmaları ihtimaller ve istidlaller üzerine değil Objektif deliller ve belgelere müstenittir. Fakat bütün milletlerin en eski rivayetleri Kozmogonik hadisata müstenit olduğundan bu bahsı ihmal etmek şöyle dur sun inceden inceye tetkike tâbi tutmak icap eder. Tevratın en büyük kıymeti Kozmogoniden bahseden ve (Tekvinülmahlukat) faslını muhtevi olmasından ileri gelmiyor mu? Bugün dahi Jeologların enkazından bahsettiği Preistorik dünyanın vücudu muhakkak ise de tarihi tetkikin mevzuu olamaz.

Mevzuumuz, Yunanlılardan evvel Yunanistanın başka milletler tarafından meskûn ve bunlar tarafından medeniyetin Yunanistana getirildiği olduğuna göre tarihin karanlık perdelerini kaldırarak eski dünyaya nüfuz etmeğe çalışalım. Eski Yunanlıların esâtiri Yenealojilerini Heroik kahramanlıklarını esatirin arkasında saklamış kozmogonik telekkilerini felsefi ve ahlâkî vasıflarını tefsire eski zamandan bu güne kadar Kroizer gibi Grote gibi çok çalışanlar olmuştur. Bana Yunan müverrihlerinden Palefatosun fikri uygun geliyor. Ne vakit yaşadığı kat'iyetle belli olmayan ve fakat Milattan 70 sene evvel yaşamış meşhur Roma şairi Virjilüs tarafından zikredildiğine göre milâda tekaddüm eden asırda yaşadığı muhakkak olan bu zat şöyle diyor: „İnsanların bir kısmı ilim ve fenne ademi vukıfları hasebile rivayet edilen her şeyi kabul ediyorlar. Diğer bir kısmı ise fikri araştırmaya, tereddüde daha mütemayıl olduğundan bunların hiç birisine inanmıyorlar. Halbuki kanaatımıza göre rivayet edilen her şey vâkidir. Zira şayet vâki olmamış olsaydı şayi olmazdı. Ancak söylendiği gibi vâki olmamıştır; şairler, loğograflar, insanları daha fazla hayrette bırakmak için gayri muhtemele doğru tağyir ve tahrif etmişlerdir.“

Ben de Palefatos ile hemfikir olarak derim ki: „Arşegon Zendik rivayetlerine göre az hayat tecrübesine malik ve içtimai inkişaftan mahrum bulunmayan bir ırk orta Asyanın en yüksek yaylalarından yani Tibet yaylasından hicret ederek garpta Zoğdiyani, Vaktirya ve Persiya, Midiya ve Pitoryaya varmıştır. Cenupta ise Hindistana varmış bilâhara garba doğru ilerliyerek küçük Asya ve Trakya tarikile Yunanistana gelmiştir.

Bizim fikrimize de uygun gelen ve mürevviçleri bulunan telekkiye

2

Yeni Türkiye devleti, bir halk devletidir. Halkın devletidir.

göre Yunanistan Preistorik devirlerde Asya ile bitişik iken (Orfevs Argonaftika, beyt: 1269) bilâhara Kozmolojik bir hadisenin neticesi olarak Karadeniz cenup sahilini kırmak suretile Boğaziçi ve Marmara yoluyla Akdenize inmiştir. Bu hadisenin vukuuna delâlet eden ahvâlden biri de Ege denizindeki adaların çokluğudur. Yunan devrinden evvel Yunanistanda Pelâsjik devrinin vücudunu inkâr edenler çoktur. Biz bunun aksini ve bunların orta asyadan medeniyetlerle beraber geldiklerini iddia ediyoruz.

Tarihin babası olan Herodotus (Her 2,56) Pelasgiya tabir olunan şimdiki Yunanistanı ve (tarihinin 8,44 de) bugün Yunanistan itlak olunan yeri işgalden Pelasğların zamanında “ diye iki defa zikretmektedir. Yunan Theogonisinin kozmogonik ve filozofik eserini araştırmakla, Heroik menkıbelerinin hangisi efsane ve hangisi hakikat olduğunu anlamak müşkildir. Yunan milletinin içtimai ve ahlâkî halini ve gerek Pelasğlar ve diğer milletlerle olan alakasını bilhassa lisanından istidlâl etmek mümkündür. Hususile Yunan lisanının diğer asiyaî lisanlarla mukayesesi Yunanistanın ilk sekenesinin nev'i beşerin ve medeniyetin beşiği olan orta asyadan geldiğini ispata kâfidir. Eski Yunan lisanının Hintlilerin, dinin filolojisi ve Heroik Poezisi lisanı olan Sanskritik lisanı ile ve kadim Acem lisanının anası olan yani Perslerin Dâra zamanında tekellüm ettikleri İranik lisanı ile karabeti olduğu şüphe götürmez bir hakikattir. Yunancada „Allah“ manasına gelen - Theos, Hintlilerde - Deua, İranilerde - Deu, Yunancada „Gök“ manasına gelen - Uranos, Hintlilerde - Uaruna - koyun manasına gelen - Ois = Auis, Öküz manasına gelen - Vus = Gaus, Kaz manasına gelen - Şin = Hansa „Şehir“ manasına gelen - Asti = Ansta - Oda manasına gelen - Dômos = Damas - kapu manasına gelen - Thyra = Duard - Terazî manasına gelen - Zigos = Yuga - olarak bulunmaktadır. Misalleri teaddüt ettirmeğe hacet yoktur. Bu kelimeleri Türkçemizdeki aynı mefhumları ifade eden kelimelerle karşılaştıracak olursak ümmüllisan olarak kabul edilen Saeskiritik lisanının Türk lisanile çok yakından münasebettar olduğu açıkça göze çarpmaktadır. Türkler az bir değişiklikle Hintlilerin Auisi, Yunanlıların - Ois-ini, Koyun olarak kullandıkları gibi „Öküz“ manasına gelen „Gaus“ kelimesile doğrudan doğruya münasebeti görülmezse de Sanskrit mukabili olan Gauz kelimesile yanyana getirilirse karabeti vazihan anlaşılmaktadır. Keza Yunanlıların „kaz“ manasına gelen „Şin“ kelimesi yerine Sanskritik lisanındaki „Hansa“, veya „Kansa“, ile mukabele edersek bu kelimenin de müşterek olduğuna kanaat getirmek kabildir. Keza Sanskritikçe „Duara“, kelimesinin Türkçemizdeki duvar kelimesi ile münasebeti aşikâr olduğu gibi Yunancadaki „Zigos“, kelimesinin Sanskritikçe mukabili olan „Yuga“, kelimesinin tartılan sıklet manasında bulunan „yük“ kelimesile münasebeti ap aşikârdır.

3

İlham ve kudret menbaı milletin kendisidir.

Ve böylece devam edebiliriz.

Bütün bu müşabehet tesadüfı olmadığı gibi istidlâl dahi indî değildir. Kelimeleri benzer diye yanyana getiripte istikaka kıyam etmiş değiliz. Meselâ Arapçada minare kelimesinin yükseklik teşkil etmesi itibarile Lâtincedeki "Minor,, Minatussum, "Minari,, fiilile benzer diye münasebetini iddia edecek değiliz ve böyle bir iddia bittabi gülünçtür. İddiamız ümmüllisan olan ve bu lisandan Yunancaya geçmiş olan binlerce kelimenin aynen Türkçemizde bulunmuş olmasıdır.

Atina Üniversitesine devam ederken tanınmış Yunan Glosologlarından profesör Hacıdakisin takriri esnasında söylediği bazı sözleri burada kaydetmek isterim. Mumaileyh bir dersinde diyordu ki : "Her millet Arşegon iken tabiat ile başbaşa gelmiş ve bulunduğu tabiatın, iklimin hususiyetine tâbi olarak tabiatı mahsusa izhar etmiştir. mülâhazayı lisan sahasına nakledebiliriz. Diyordu ki : Meselâ ilk Yunanlı (Yılan) dediğimiz mahlûku görmüş, gözlerinin bakışı nazarı dikkatini celbetmiş ve bu suretle bu mahlûka bakmak ve görmek manasına gelen - Derkome - fiilinden „Drakon“ ismini vermiştir. Keza eski Romalı aynı mahlûku görmüş kendisinin yerde süründüğü gözüne çarpmış ve buna sürünmek manasına gelen - Serpo - veya - Erpo - fiilinden „Serpens= Serpents“ ismini vermiştir.

Biz de aynı seyri ve silsileyi takip ederek; ilk Türk dahi bu hayvanı görmüş ve bunun bakışı ve şekli haşiyet telkin etmiş ve yılmaktan bu hayvana "Yılan,, ismini vermiştir. Şimdi Yunanlıların "Drakon,, kelimesi Lâtinlerin "Serpens,, kelimesi Türklerin "Yılan,, kelimesini görüpte Lâtince "Serpo,, ve Yunancadaki "Erpo,, fiilinin Türkçemizde "Sürünmek,, fiili ile münasebettar ve Yunancadaki korku manasına gelen Deilos kelimesinin Türkçemizdeki yılmak mastarile münasebettardır deye Türklerin Yunanlılardan veya Yunanlıların Lâtin veya Türklerden bu mefhumları aldıklarını iddia etmek ne derecede hata ise eski Yunan, Romalı ve Türklerin görüşlerinin bu hayvana in'ikâsından ve teaallükundan evvel mevcut olan sürünmek ve yılmak mastarlarının benzemediğini ve Türk lisanı ile alakadar bulunmadığını iddia etmek vicdan mes'uliyetini mucip bir mes'eledir. Yani bu kelimelerin bu hayvana taallükundan evvel esası Türkçe olduğunu iddia edebiliriz. Fakat taallükundan sonra ruhi halet itibarile ve bu kelimenin bu hayvana taalluku hasebile birinin diğerinden istikakını iddia edemeyiz. Bu suretle Yunanistanda ilk tevettün etmiş kimselerin orta asya milletlerinin mütekellim oldukları lisanı konuştuklarını tesbit ettikten sonra bu akvâmın birbirinden ayrılışından kısaca bahsedelim. Bu ayrılışın ne vakit ve ne şekilde vukubulduğu tarif edilemeyeceğine göre belli olan noktadan başlayalım. Preistorik devirlerin başlangıcından Yunan milletini, sehpa gibi Avrupanın üzerinde durduğu üç şibhicezireden İstrostan Peleponeze

Bu vatan, çocuklarımız vetorumlarımız için cennet yapılmaya layıktır.

kadar imtidat eden şibhicezirenin cenup kısımlarında meskûn olarak görüyoruz. Şibhicezirenin şimal kısmı ise iki ırk tarafından meskûn olup şark kısmını Trakya ırkı, garp kısmını da İllirik ırkının işgal ettiğini görüyoruz. Bu iki ırk lisan ve adet itibarile Yunan ırkından eski değildir. Burada Protoğon Yunanistan ile Trakya arasında münasebatı ima eden esatiri rivayetlerden bahsedecek değiliz. Ancak bu üç ırkın karabetine dair tarihi delâil mevcuttur. Küçük asyanın garp kısımlarının sakinleri Trakya ırkına mensup idi. Bunun da, Trova sakinleriyle bunların Payitahtı olan "İliyon,, u işgal etmek isteyen Elenler arasında Homerin destanlarında lisan ve din ve âdat itibarile esaslı hiçbir tefrik yapmadığından anlıyoruz. Bundan maada Teselyanın şimalinde bulunan Makedonya ırkları Trakya İllirya veya Elen ırkına mensup olup olmadıkları hâlî münakaşadır. Bununla beraber lisan ve âdat itibarile bunlara benzediği herkesçe itiraf olunmaktadır. Esasen Epirde İllirik ve Elen ırkları o derece de karışmış idi ki aynı ırkların bazen İllirik bazen Elen olduğu iddia edildiği de vâki idi.

İlk İstorik devirlerinde Yunan milleti Elenler ismi tahtında ve Doriyen, İyoniyen, Eoliyen ve Ahaiyen ırklarına munkasim olduğunu yani şibhicezirenin bütün sakinlerinin bu dört ırklardan birisine aidiyetini görüyoruz. Fakat bu hal İstorik devrine mahsustur. Buna tekaddüm eden Preistorik devrinde Homerin tasvir ettiği gibi böyle tevhit edilmiş bir ırk yoktu. Her millet kendi ırkı ile yad olunmaktadır. Homerde, Eniyanes, Perevis, Mağnites, Etoli, Vioti, Fokis, Lokri gibi milletlerin isimleri geçiyor. Bundan maada bizim iddiamıza göre bazıları Homerik devrine tekaddüm eden devirlere kadar hulûl ederek Homerin zikrettiği milletlerden maada milletlerin Yunanistanda iskân edildiğini iddia etmişlerdir. Bu meyanda Pelasglar, Lelekler, kuritler, Kafkonlar, Aonlar, Temikler, İantlar, Telhinler, Tilevolar, Efirler, Elejilerin isimleri geçiyor. Bu milletlerden en kuvvetlisi Pelasglar olduğundan bu devire "Pelasjik,, denmiştir. Böyle bir devrin mevcut olduğu ve Pelasgların Yunanistanın ilk sekenesi olduğunu yukarıda Herodotu işhat ederek söz söyledik. Vakıa İstorik devirlerde Yunanistanda Pelasjik hiçbir şehrin vücuduna tesadüf edemiyoruz. Fakat yine Herodot Pelasjik diye iddia ettiği ve "Kizikoz,, yanında Plakiya ve Skilaki şehirleri ve Termayik körfezinde Kriston şehrinin Pelasjik olan küçük milletler tarafından meskûn bulunduğunu rivayet etmektedir.. Herodotun bu idiasını çürütecek hiçbir delil yoktur. Ve Herodotun bu Pelasjiklerin komşularının lisanlarından gayri bir lisanla mütekellim olduklarını ve Yunan lisanı değil Barbar lisanı konuştukları hakkındaki mütalâası bu iddiamızı tahlil değil belki teyit etmektedir. Umumiyet itibarile eskilerin rivayeti tamamen mutabık düşmezse de Yunanistanın ilk sekenesi ve bunların içtimai hayatı Trakyadan geldiği ve Trakyanın

Kılıç ve saban : Bu iki fatihten birincisi ikincisine daima mağlup oldu.

küçük Asya ile büyük bir ihtilâl ve münasebette bulunduğunu ve bunların muhtelif mustamere ve hicretlerle vukubulduğu noktasına kolayca irca olunabilir, (Herodot 1 : 35, 94, 73-7 : 91) Yunanlılar İstoriik zamanlarda ticaret dolayısıyla Asyanın milletleriyle ihtilâta gelmişlerse de Yunan lisani ve medeniyeti üzerine vurulan damga, bu ihtilâttan ileri gelmiş değildir. Yani Yunanlılar hâli medeniyette iken ihtilâl hasebile diğer kavimlerden bazı medeniyet unsurları almışlarsa da Yunan lisani ve medeniyeti üzerindeki ecnebi damgası çok eksikdir. Ve bu damga yukarıda orta Asyadan hicret ettiğini söylediğimiz kavimlere yani Türklerle aittir. Bu hakikatın artık kapalı bir noktası kalmamıştır. Yunanistanı hicret eden akvamın sahibi medeniyet olduklarını Yunan medeniyetinden evvel Yunanistanda bıraktıkları medeniyet âsarile sabittir. Bu milletin Barbar ve medeniyetsiz olduğuna dair olan rivayet tamamen asılsızdır. Pelasjik medeniyeti bilhassa Epirde yükselişini bulmuştu. Bu da (Dodoni ve Jubiterin mabetleriyle sabit olduğu gibi Tesalyada ve Biyotyada dahi âsarı mevcuttur.) Fakat bilhassa şayanı dikkat olan (Orhomenos) un kadim şehirdir ki bu şehirde ziraat inkişaf etmiş olduğu gibi hususî bir Ritim ve karakterde büyük binalar ve şehri feye-zandan kurtarmak için sedler ve bentler yapılmıştır. Bu binaların bazıları İstoriik zamanlarına kadar muhafaza edilebilmiş ve cesametlerinden dolayı Sıkloplara izafe edilerek (Kiklopya) tabir edilmisti. Bu meyanda Mikinde Atreosun hazinesi olduğu söylenen kemerli bina ve şehir surları ve bunların enkazı ve kapusu üzerinde bulunan iki arslan heykeli halen mevcuttur. Bundan maada bu kabil sıklop âsarı Atinada, Argosta, Tirintide mevcut bulunmuş ve bulunmaktadır. Bunların vasfı mümeyyizi aralarında yapıştırıcı madde olmayarak cesim taşlardan yapılmış ve iç aksamının kemerli olmasından ibaret olup bu nevi binalar dahi Mısırdaki ve Anadolu'daki olduğu gibi ancak İeratik bir şekilde idare ve sevkolunan bir millet tarafından yapıldığını göstermektedir. Şu hale göre bu akvam, medeniyet getirmiş ve fakirliğin Yunanistanın daima dostu bulunduğuna dair Yunanlılarca reddedilen Heretotun eserindeki mütalâasını ve sarîh beyanını teyit etmektedir. Zira Heretot bu âsarı bilmez değildi. Fakat Yunan âsarı olduğuna kani olmadığındandır ki Yunanlıların kadimen fakir olduğunu ileri sürmektedir. Vâkıâ Hereot, tarihinin bazı yerlerinde istemeyerek hakikata muhalif rivayette bulunmuşsa da bu beyanatı teferruata mütealliktir. Yoksa koskoca medeniyet gözünden kaçamazdı. İşte biz, Yunanlı olan tarihin babası Heredotu böylece işhat ederek Yunanistanda, Yunanlıların medeniyetine tekaddüm eden ve Asyadan gelen bir medeniyetin mevcut olduğunu ve bu medeniyete Türklerin önder olduklarına yukarıda verilen izahatla kanaat getirmiş bulunmaktayız.

Serif Kolhan

YOLUMUZDA

“ Behçet Kemal Çağlar,, a

“ El işde, kalp ülküde „ Devrilmektedir setler.
Yolumuzda meş'ale mukaddes emanetler.

İmanımız altınok; gayemiz: hep ileri!
Bu kutsal vazifede bize çalışma yeri,
Kemalizim dininin mâbedi Halkevleri.

Hergün yeni bir hamle, gençliğe dünya dardır;
Başta makûs talii yenen kahraman vardır.

Azmimiz daha güçlü Timurdan, Yıldırım'dan;
Duşer durmak isteyen, hızlıız yıldırım'dan
Duyulmaz gürültüler gelsede kaldırım'dan.

Öyle bir inanç ki bu, yıllarla sanman çürür;
Ko söylene dursunlar, “ İt ulur, kervan yürür. „

Cihat Gökçek

MANALI GÜNLER

Cihat Gökçek

Ulusal Egemenlik ve çocuk bayramı :

O ne uğurlu el.. Ve o ne imanlı tohummuş...

Bundan 19 yıl önce dörtbir tarafı yabani, vahşi dikenlerle sarılmış bir avuç mukaddes toprağa ekilen bu tohum, daha ekildiği gün etrafındaki bütün haşeratı öldürdü, yok etti...

Kökleri, ana yurt haritasını çizdi...

Dallandı, budaklandı.. Her bir dalı, bir kem göze battı.. Çıkardı.. Cesim bir ağaç oldu. Ve bütün dünyayı hayretlere gargedenden meyvalar verdi 19 yılda... 19 asırda yetişmeyen, yetişemiyen bu meyvalar, 19 yılda yetişti ve oldu.

Bu toprağa ancak bu tohum ve bu ağaç yakıştırdı...

Ey Türk ! Sen ne bahtiyar ulussun ki : böyle mübarek ellere maliksin.. Tallin, yetiştiricilerin nöbet değiştirirken bir mukaddes elden bir mukaddes ele teslim ediyor seni...

Ve sen ne yüce ulusun ki : Genç ve dinç ağacın, tohumunun atıldığı bu en büyük günü, küçüklerine, senenin tohumun olan yavrularına hediye ediyorsun.. Yer yüzünde bundan manalı armağan varmı ?

23/4/1939

Kubilay ihtifali :

"İnandılar, doğuştular, öldüler, bıraktıkları emanetin bekçileriyiz.."

Ey istihkarı hayatın, Cümhuriyet bekçiliğinin, asıl Türk gençliğinin timsali! İşte, günün ilk ışıkları, kurtuluş tepesinde ayaklanmış bir iman olan ve günün son ışıklarında göğü tutuşturacak bir alev sütunu gibi yükselen abidenin ayakları dibindeyiz.

Kubilay ! Sana 18-milyon Kubilayın hürmet ve tazimlerini getirdik.

Üzerimizde geldiğimiz yolun tozları, başımız dik, sesimiz gür, gençliğin imanından yapılmış olan "cihanı titreten", heybetinle birlikte haykırıyoruz : (Biz, ne zaman "İstiklâl ve Cümhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersek, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağımız vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyiz.., çünkü : "birinci vazifemiz, Türk istiklâlini, Türk Cümhuriyetini ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmetir..")

16/4/1939

8

Biz bütün Türk milletinin hadimiyiz.

Atatürk

Abdülhak Hâmidin ölümünün yıl dönümü :

Makber sahibini içine çekti.

Fakat bu gidiş, hiç bir şey götüremedi bizden kabre...

Ebediyatı ebediyete mal eden o, ne zaman düşünmek ve duymak istesek karşımızda.. Başlı başına, baştanbaşa edebiyattı o.

Bütün hayatı müddetince daima yüksekte yaşamış, daima zirve olarak kalmıştı. Şimdi de...

Fırtına, yağmur, zaman aşındıramaz onu. "Karlar altında nevbaharım ben.., O, tabiat kuvvetlerinden üstün bir hilkat.

Ey evlâdlarının mürüvvetlerini görebilen bahtiyar anneler kadar mes'ut dâhi ! Ebedi istirahatgâhında müsterih uyu...

Makberile edebiyatımıza abide dikenin kabrine, Türk ulusu abide dikecektir.

14/4/1939

Toprak bayramı :

Âdem babamız topraktan yaratılmıştı. Toprak, insanın mayası.

Esmer renginde bütün ihtirasatı toplayan ve eyilikleri doğuran toprak, dünyanın, tabiatın ve nihayet hayatın âmili bir dişi ilâhtır..

Asırlarca onun kadri, onunla uğraşup bizi yaşatanın adı bilinmedi Osmanlı imparatorluğunda. Hayırsız evlâtlar elinde üvey ana muamelesi görerek ihtiyarlardı, kurudu. Çorak oldu. belki de çöl olacaktı, eğer bir gün, birden bir damla su yayılmamış olsaydı Ankaradan her yerine.

Ey acunun cennet ürünlerini yetiştiren bizim toprak anamız ! Şimdi seni duyanlar, seni tanıyanlar, sana tapanlar yaşıyor üzerinde...

İşte yurdun dört bucağında kutlanıyorsun.

22/13/1939

Ağaç bayramı :

Ağacı kesmek için kalkan el, kurur.

Yurda şenlik veren, yurda servet getiren ağaç, ehemmiyetli bir hayattır. Kaç ağaç dikdisen vatana o kadar hayırlı evlât yetiştirdin demek. Hayırdan hangi Türk kaçır ?

Karımız, çocuğumuzla bütün, seferberiz bu işte bu gün..

Ey bize bu bayramı veren büyüklerimiz ! Anlatmak istediklerinizi yapacağız, Yeşil gölgesinde ruhları dinlendiren, ruhlara hayat enerjisini sindiren ağaç, hakiki kıymetini bulacak.

Dağlar orman, yollar bir hiyâban olacak bu diyarda...

Yeşil Yurt.. Yeşil ülke.. "Yeşil,, biz, bu murat renginin serinliğinde mes'ut yaşayacağız.

8/2/1939

Cihat Gökçek

9

Bizim İdeallerimiz, Vatan ve millet hizmetinde toplanır.

İsmet İnönü

KÖYÜN MÜBREM İHTİYAÇLARI

M. Ali Aygüven

Merhum Tokadi zade Şekip, bir gün bana : „Meşru bir iptilâ sahibi ol, iptilâsız hayat boş geçen hayattır. „Bir gün de“, Zevk heyecandır. Heyecanını çoğalt, yarat mes'ut olursun.“ buyurmuşlardı. İşte bende bu tavsiyeyi dinleyerek köyü, köylüyü tanımağa; köyden, köylüden heyecan yaratmağa uğraşıyorum.

Bir gün bir köyde köylü ile konuşuyordum. Mevzuumuz Bayrak dı. Bayrak sevgisini onlara anlatıyor, hikâyeler şeklinde söylediğim vak'alarla Türkün, Türklüğün bu sevgisini izaha çalışıyordum. O büyük ecdadın evlâtları olan bizlerde de Bayrak için içten gelen bir sevgi ve saygı mevcut olduğonu, onun yoluna ölmeği bildiğimizi, yalnız, onun isbatı kadar izharında lâzım geldiğini, bunun da bayrağa saygı ile kâbil olduğunu anlatıyor ve bu saygının nasıl yapılacağını izah ediyordum. Sözüm sona ermişti etrafıma toplanan ve beni çok büyük bir dikkat ve alâka ile dinleyen köylü arasında orta yaşlı biri : “ Biz her şeyi öğrenmek, bilmek istiyoruz. Öğrenirsek yaparız. Elverirki bize öğretsen, yol gösteren bulunsun. „ dedi.

Bir gün köyde okumanın ehemmiyetini ve köylü çocukları arasında büyük zekâlar olabileceğini, bunları körletmemek lâzım geldiğini, bu kutsal yurda onların zekâ ve kazanacakları bilgilerle, büyük ödevler yapabileceklerini, öğretmenlerin bu yoldaki ikazlarını alâka ile dinlemeleri üzerinde konuşmalar yapıyor, öğretmenlerin teşviki ile Orta okullarda okuutturulan gençleri, yarının, çok büyük ümitlerle beklediğini anlatmağa çalışıyordum. Ağzımın içine bakan köylülerin gözleri içinde sevinçli ışıklar parladığını sezdim. Ve yine bir gün köylü ile vergi vermek üzerinde konuşma yapıyorduk. Verginin seve seve verilmesi icabettiğini, Hükümetin büyük işlerini milletten topladığı paralarla yaptığını, Ulustan toplanan paraların yin Ulusa sarfedildiğini münasip bir lisanla anlatıyordum. Bir köylü “Vergi veririz fakat ne için ? bunu bilmezdik. Bunun gibi daha bir çok bilmediklerimiz var. Bunları öğrenmek istiyoruz. „ dedi.

Bir başka gün de yine toplu bir halde iken bir köylü : bilinmesi veya tesadüfen bilindiği takdirde söylenmesi kat'iyyen caiz olmayan askeri hususâtı (filhakika yabancı olmayan bu muhitte) söylüyordu. Heman susdurdum ve bunun fenalıkların bertafsil izah ettim. Kendisi ile birlikte bütün köylü dinliyor ve hak veriyordu. Söz sahibi benden af dileyerek “Bilmiyordum, düşünemedim bize bunları anlatın, öğrenmek istiyoruz „ dedi.

Köylü, ekim, şumullü manasile milli varlık, vatanî bilgiler; içtimat,

10

Türkiyenin hakiki sahibi, efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür.

ahlâki, medenî yaşayış hakkında kıt değil, hiç olmıyan bilgilerini pratik ve ameli olarak derhal kazanmağı can ve gönülden arzu etmektedir. Köylü, bilmeğe, görmeğe, görerek düşünmeğe, “Kültüre,, susamıştır.

Köy öğretmenleri ağır yükler altında bu ödevlerini de yapıyorlarsa da her halde arzu edilen sür'at elde edilemiyor; sonra hep bir şahsı dinlemek de inanmak için kâfi değil.

İnanmak, inandırmak için söz selâhiyeti olan şahısların söylevler vermesi, imanlı sözlerle inandırması lâzım değil midir?

Ya görgü noksanlığı?

Halk evimizin geçen günkü Güvendik köy gezisi bu hakikatı daha çıplak meydana koydu.

Köylünün bu susuzluğunu gidermek gerek.

Hükümetimizin köylere dağıtacağı Radyoları sabırsızlıkla beklemekteyiz. Eğer bunlara gezici Sinemalarda eklenecek olursa...

Sözü “görmek,, le birlikte yürütmek bizi en kestirme yoldan muvafakiyete götürecektir.

Bu vesile ile Halkevimize köylülerim namına derin minnet ve teşekkürlerimi sunar ve bizleri hiç hatırdan çıkarmamalarını, yeni bütçelerinde bizi daha çok düşünmelerini bütün samimiyetimle dilerim.

Denizli Köyü

M. Ali Aygüven

BAHARA DOĞRU

Her yanı tatlı bir sessizlik sarmış,
İçli bir bekleyiş var bahçelerde.
Sular hülyalı bir uykuya varmış,
Bir neşe titreşir havada yerde.

Bulutlar salınıp geçiyor nazla,
Belli yorulmuşlar onlar da artık.
Gönül okşayıcı bir ihtizazla
Dolaşan şu rüzgâr ne kadar ılık..

Tatlı bir rüyâdan mı uyandılar?
Sevinçle çırpınan şu kuşlara bak.
Ağaçlar, çiçekler hazırlandılar,
Hepsinden yeni bir can fışkıracak.

Baharla beraber çiçekleniyor
Benim de içimde berrak bir arzu
Gönlüme yeni bir şey ekleniyor,
İlkbaharın, sanki, ilk müjdesi bu...

Samî Nâbi Özedim

TÜTÜNCÜLÜĞÜMÜZ

Kemal Kerem

Aziz yurdumuzun en zengin, en verimli ve kazançlı mahsüllerinden biri hiç şüphesiz ki tütündür. Tütün yüzünden yurdumuzda geçinen vatandaşların adedi yarım milyonu ve bu altın renkli yaprakların her sene ana vatana hariçten getirdiği para miktarı da (40 - 50) milyonu geçmektedir.

Dünyanın neresinde olursa olsun (Tütün) denince akla (Türk) kelimesi gelir ve ancak (Türk Tütünü) ismi her yerde ve herkes nazarında ideal tütünü hatırlatır. Yüz milyonlarca kilo Tütün yetiştiren Amerikanın, en namdar fabrikaları kendi mallarının reklâm ve propagandaını yapabilmek için " Bu sigaraların içinde Türk tütünü vardır,, ibaresini kullanmanın kâr ve faidesi, tecrübelerin tecrübesinden geçmiş ve itiyat olarak muhafaza ve tatbik edilmekte bulunmuştur.

Demek ki tütün bizim bir cevherimizdir. Tütün, Türk iktisadiyatının temel taşlarından biri ve Türk milletinin kabiliyet ve hususiyetini tebarrüz ettiren bir mümtaziyettir. Bu hususta mübalağa etmiş olmuyoruz. Mesleğe ait mecmualarda ve gündelik gazetelerin bu bahsa müteallik sütunlarında sevinçle okumakta olduğumuz bu hakikatları nâciz yazımda da kaydetmeyi millî bir borç bilirim.

Göğsümüzü kabartan bu vaziyetlere rağmen son senelerde tütüncülüğe hiçte alâkalı olmayanların tütün ziraatı ile işigale başlamaları ve iyi kalitede yetiştirmekten ziyade çok yanlış bir zihniyetle fazla miktarda istihsalâta heves etmeleri, cihan şumul şöhretine nakise verecek vaziyetleri hazırlamış ve millî servet kaynaklarından biri, bu gibi ölçsüz hareketler neticesi darbelenmiştir.

Rekoltenin nisbetsiz şekildeki fazlalığı ve iyi evsafa tütün yetiştirilmemesi, mahsulün elde edilen maliyet fiyatından noksanile satılmasını intaç etmiş, bu vaziyet esas meslekleri harici ticaret maksadiyle tütün ekenlerin muhakkak zararlarını ve çoluk çocuğu ile geçimi bir senelik emekle tütünden elde edeceği kâra inhisar etmiş asıl ekicilerin de perişanlığını mucip olmuştur. Netekim bu seneki vaziyet, bu bapta ki iddiamızın delili bir bürhanıdır.

Her mata arz ve talep kaidesine tâbi olduğuna göre bunun haricine çıkılmasına imkân yoktur. Göz önünde tutulması lâzım gelen nokta da budur. Bundan başka bir malın fazlalığı karşısında alıcıda kendi menfaati icabı ihtiyacını değerinden noksanile almağı ister, bunu da tabii görmek lâzımdır.

Yukarıda da yaydettiğimiz veçhile tütün ekiminde senelerin verdiği tecrübelerle istinaden çokluktan ziyade iyi vasıfta yetiştirmekle muvaf-

KOŞMA

Yıllar geçer elbet bir gün aradan
Mevlam bizi kavuşturur, güldürür.
Seher yeli selamını getirir
Getirirde eller alır varmadan.

Gurbet elde ah edersem duyulur,
İsmin ansam dile düşer yayılır.
Yardan ayrı acep nasıl yaşanır?
İsmin anıp ah etmeden, yanmadan.

Melûl, melûl akan sular söyleyin
Gördünüz mü cemalini yarimin?
Görürseniz benden selam eyleyin,
Acaroğlan ağlar deyin durmadan.

Yüce dağlar yol verinde geçeyim,
Güzeller güzeli yarım seçeyim,
Bir kerecik daha görüp öleyim,
Genç yaşımda baharıma doymadan,

A. N. Acar

fak olunacağını ve alâkalıların menfaatleri de bu noktada toplanmakta bulunduğunu ve bunun haricindeki vaziyetlerin hem ekiciyi ve hem de memleket iktisadiyatını darbeleyeceğini daima göz önünde tutmalıdır. Netekim tütün ziraatı ile işigal edenlerin malûmu bulunduğu veçhile rekoltenin ihtiyaca tekabül edecek miktarda olduğu senelerde mahsülleri memnuniyeti mucip bir fiyatla satılmış ve bu senenin anormal vaziyetlerine rağmen iyi evsafa takiler yine çok müsait fiyatlarla elden çıkarılmıştır.

Netice itibarile, bugünkü kanuni mevzuatımızda tütün ekilmenin tahdidi ve yalnız bu ziraatı yapanlara hasrı hakkında bir kayıt ve başkaca bir müeyyide olmamakla beraber millî servetin korunması ve vatandaşlarımızın zarardan vikayesi bakımından ekimin, doğrudan doğruya bu işte oğraşanlara ve meslekten anlayan asıl çiftçilere bırakılması bunlarında tütünü, kanunun tarifâtı ve alıcıların istedikleri şekilde ve daima iyi kalitede yetiştirmeye çalışmaları maksadı temine kâfi gelecek ve bu suretle ekim, ihtiyacı karşılayacak miktarda olacağından istihsalât ta her iki tarafın menfaatlerine uygun ve memnuniyetlerini mucip olacak bir surette iyi fiyatlarla, kolaylıkla elden çıkmasına intaç edecektir.

Kemal Kerem

DOKTORCUK

Nihat Kobek

Bu vak'ayı bane bir ilkokul öğretmeni anlatıyordu. ve diyordu:

" Benim şimdi size anlatacağım bu hikâye, başımdan geçen düşün-
dürücü bir memleket işine, bugünlerde isabetle üstünde durulan ve
ancak bir büyük ferağatlı yurt severlikle başarılabileceği anlaşılan köy,
köylü ve halk kalkınması problemlerinde münevverlerimizin kendilerini
yetiştiren cemiyete neler borçlu olduğunu göstermeğe dairdir.,,

İnkılâbın hemen ilk yıllarında idi.. Zengin ve bereketli bir toprak
üstünde, güzel şirin bir memlekette, bir iş ve ıslık diyarında vazifelen-
miş çalışıyordum.

Kasabamız Anadolunun bir çok yerlerinde eşleri görüldüğü şekilde
"aşağı, yukarı,, diye iki kısma ayrılmıştı. ve ben aşağıdaydım.

Burası : hikâyenin geçtiği yani - üstünde - yer aldığım - semt,
heman yukarının bir eklentisi; ovaya doğru yayılan bir mahallesi idi.
Çıkıntılı balkonları, geniş saçaklarla örtülmüş çifte kanat büyük kapulu
avlular içine kuruluş yayvan hanayları, önleri kafesli şirin ve sundur-
malı evleri, narin minareli camileriyle adeta eski taş basması kitaplarda
görülen orta çağ tarihinin ve eskiliğin büyüğü dünyasından kopmuş
bir parça gibiydi.

Yer yer geniş ve aydınlık meydanlara açılan beyaz döşeme taşı
ışıklı ferah sokaklar; Dar aralıklar, köşelerini korkunç ulu servili türbe-
ler tutan çamurlu geçitlerle mimarisiz, şekilsiz, sağa sola alabildiğine
genişleyerek yayılır.. Üstünü yosunlu kara kiremitler örten Türkkâri
geniş saçaklı çatıları, serenli kuyuları, şadırvanları, yalakları aşınmış
yosunlu çeşmeleri, musallaları, önleri ıslak avlulu küçük kahve meydan-
ları ile - insanı tatlı bir " Pitoresk ,, in füsunlu havası içinde yaşatarak -
ovanın kıyı yeşilliklerinde kaybolurdu.

Yukarı kısım : Buraya iri kavuklu kitabeli taşları yan yatmış eski
ve ulu iki mezar arasına sıkışan, kıyıları kargılık 3-4 kilometrelik bo-
zuk döşemeli eğri bir yoldan çıkılır; bir tren köprüsü altından geçilerek
varılırdı.

Asıl şehir buradaydı.. Ve ben bu iki yeri birbirinden "ölü şehir ..
Diri şehir,, diye kendi kendime isimlendirerek ayırırdım.

Diri şehir!. Hakikaten canlı bir hayat merkezi idi. Aşağının küskün
ve ağır kanlı asâletine karşılık burada medeniyetin ve zenginliğin göze
batan düzgünlüğü ve imrendirici hâli vardı : ve daha ziyade iki katlı
sakız biçimi minicik evleri; kübik apartmancıkları, köşkleri, otelleri
ile bağlar, bahçeler arasında yapas bir dağ şeridinin altında ve bir
demiryolunun kıyısında uzardı.

Kahvelerinde, gazinolarında, küçük sinema ve salaş tiyatrolarında
günün bütün icablarını yerinde harcıyan; hallerine imrendirici, yaşayış-
larından memnun insanlar görürdüm buranın..

Bütün sokakları kaldırımlı ve kıyıları ağaç dizileriyle süslenmiş olan
bu kısım: aynı zamanda bölgenin zengin bir ticaret köşesi idi... İstasyon-
dan içeriye doğru sokulan geniş cadde iki yaksının vitrinli mağazaları,
bankaları, büyük ticarethanlerle insana yepyeni ve mini mini bir Av-
rup şehrindeymiş hissini verirdi.

Halkın rivayetine göre : 70-80 yıl önce Tren hattının döşen-
diği günlerde bu söylediğim yukarı şehrin yerinde bir iki bağ
bahçe çardağından, yolculara öte beri satmak için kurulan iğreti
barakalardan başka bir tek yapı yokmuş.. Hükûmet; kasaba ha-
yatı hep aşağıdaymış. İnşaatta mühendisler hattın işaret kazık-
zıklarını, - yolu bu zengin kasabanın kenarından geçirmek için -
gelip çaktıkları zaman sâkin havalalarının bozularcağını rahatları-
nın kaçacağını garip bir vehmile kafalarında büyüten sofı halk
bir kıyamettir koparmış. Cehalet buya !... Hep bir olmuşlar.. Ve
hep birden bu isli, gürültülü alev gözlü demir arabaların yurt-
larına bir uğursuzluk getireceğine inanarak, uğraşmışlar didin-
mişler, koşunmuşlar öteye beriye başvurmuşlar.. sonunda proje
üzerinde istedikleri değişikliği yaptırarak susmuşlar...

Gâvur gitmiş o yapas dağ eteğinden ve derenin ağzından
biraz daha masrafla raylarını döşemiş, isimli demir kervanını
geçirmiş.

Fakat şimdi bu laflara ne lüzum ?.. Ben böyle bir şekilde
kvrılmış olan bu süslü şehir yavrusunu başımın üstüne alarak,
o azametli ovanın yeşilliğine gömülen zavallı eskiliğin içinde,
ele alınmamış bir kalabalığın arasındayım.. Ve bu halimle belki
ben de biraz unutulmuş dar bir yaşayış çemberi içinde bir çok
düny nimetlerinden mahrumdum. Fakat ne zarar... Biz mevzuu-
muza dönelim.

Benim kasabacığım; ahalisinden hemen hemen hpspi işçi, tarla ve
toprak adamıydı. Ve ben memleket kalkınması içinde üstüme aldığım
küçük vazife ile bu insanların çocuklarını okutmağa kendimi veren bir
"Muallimcik,, tim.

Yukarıda bir insan için daha uygun bir yaşayış sürülebildiği halde;
ben, üstünde çalışabileceğim kalabalığı daha çokluk aşağıda bulmuş,
kabuğuna çekilen bir varlık gibi bu âleme karışarak herşeyi unutmuş; bu-
ranın adamı olmuştum. Bence bu yerin ehemmiyeti daha büyüktü..

İşini üstüne aldığı insanlarla daha iyi anlaşmak ve kaynaşmak için bir başıma evimi aşağıdan tutmuştum. Fakat bu yerde ne bir lokanta ve aşçı, ne de gündüzleri sıcak bir çayını içebileceğim açık bir kahve bulunmadığından her gün bu söylediğim 4 kilometrelik bir yolu dört defa teper; karanlık çamurlu geçitlerden tahta köprülerden, su harkları üstünden ve çamur birikintileri kıyısından geçerek iki mezar arasındaki kargılı yoldan kışta, kıyamette, yağmurda, doluda - hep onlar için kocunmadan - yol alır, bu iki şehir arasında mekik dokurdum. Şikâyetim yoktu.. İçimde işinde muvaffak olmak isteyen, o yurdu için yorulmak bilmez insanların tatlı sükunu vardı. Ne temiz, doğru ve tok sözlü insanlardı köylülerim.

Yalnız beni üzen tuhaf bir çekingenlikleri vardı.

Gelip geçici münevverlerden biraz ağızları yanmış olacaktı. Aralarında kendilerine göre sözü sohbeti düzgün ve kafaları eskimiş olmalarına rağmen bir fikri ortaya koyup müdafaa edebilenleri de vardı.

Akşamları tarla işinden, pamuk çalkaları başından, kesiklerinden döndükten sonra gurup gurup basık kahvelerine toplanırlar; zamana göre „politikadan, alım satımdan, gündelik hayatlarından, geçmişlerinden“ dem vururlardı.

Ben bütün boş zamanlarımı yalnız memleket gençliği için harcamasını kafasına koyan bir adam olduğum halde nedense ara sıra yine bu yaşı 40 ı geçmiş görgülü ihtiyarların arasına karıştığım anlar olurdu. Ve onların bu halinde olgunluğun ve gün görmüşlüğün insanı sıkımayan, ve bir fikir etrafında düşündüren, kafa yorgunluğunu gideren gıdalandırıcı bir hususiyetini bulurdum.

Daha gençleri: bunlar ayrı kahvelere çıkarlardı. Ve hepsi bütün gün övendire budağından, saban ve kazma sapından elleri nasırlanmış, yüzleri güneş yanıklı temiz gençlerdi. Hallerinde bir durgunluk, kafalarında yorucu bir toprak işinin ağır düşüncesi vardı. Kimin? hangi kötü devrin?... Niçin?... günahını çektiklerinden bihaber basık dumanlı kahvelerinin uğultusunda yorgunluklarını giderirler ve tek katlı önü sundurmalı geniş hanay odalarının loşluğunda ürkek ellerle yüklüklerinden alınıp yerlere serilen basma şiltelerinin acaip nakışlı yorganları altına giresiye kadar; buralarda, bu izbe kahvelerde dalgın gözlerini bir yere dikerek pineklerlerdi.

Bunlar: yaşları, ancak ancak 30 ile 40 arasında bir nesil. Ben onların gürültü ve tütün dumanı içinde kaybolan gölgelerinden ürker gözlerine bakamazdım.. Bu esrarengiz çukurlarda gündelik hayatın biriken acaip bir matlığı vardı.

Onların da küçükleri..İşte beni asıl düşündürenler.. Banların bir kısmı ilk mekteplerini son yıllarda bitirmiş genç çocuklardı.

Millî dinlerin ve üstünlüklerin çarpıştığı böyle bir zamanda ve bu ilerleme kavgasında hayatın sonuna kadar bitmeyen büyük bir mektepte

olduğumuza,hergün yeni bir şey kazanmak yeni bir adım atmak meselesinin ehemmiyetini onlara duyurmak, onları kendi kendilerine daha üstünlemek, hazırlamak lazımdı. Çoğu; kunduracı, terzi, kahveci, lokantacı, manifaturacı çıraklığı gibi işlerle yukarı şehrin küçük çalışmalarına katılmış olan bu delikanlıları çok düşünürdüm. Hepsi de zeki ateş gibi acar çocuklardı. Fakat seneler!. Zavallı ilk mektebin büyük emeklerle onlara yudum yudum sindirdiği iyilikleri gündelik kaba yorgunlukların törpülü dudaklarıyla zerre zerre alıyor, mektepten başka feragatkâr bir münevver topluluğu yurt işçiliğinde yer alıp onları daha üstün bir yarına elbirliğiyle yetiştirmediklerinden bu nesil de yok yere, yabana gidiyor ötekilere karışıyordu.

Ben 40 ından yukarı doğru yüzlerinde yorgun karışıklıkları kazanmış ihtiyarlarımın yanına her uğrayışında yalnız onlardan açılırdım.

„Feragat... Feragat.. Millî bir yurt kalkınmasında büyük bir münevver feragatı lazım“ derdim. İhtiyarlar her şeyi çok iyi bilirlerdi.

Yukarda da söylediğim gibi güzeli, doğruyu tefrikte anlatılmaz bir kabiliyetleri vardı. Az önceki hükümet taşınması hadiselerini de bana onlar anlatmışlardı. Şimdi artık devrin çok değiştiğini.. Ve babalarının yaptıkları falsoların hâlâ çekmekte oldukları fenalıklarını söyleye söyleye bitiremiyorlardı.

Kendileriyle en çok „kalkınma“ ve medeniyetin tempesuna ayak uydurma işlerinde, „hızlanma“ mevzularında görüşürdüm. Ve onlara: orta yaşlılarının garip hallerinden bahseder, o zavallıların boş kafa günahlarının kimler yüzünden olduğunu buldurur ve sözü genişleterek: „asıl şu 18 ile 25 arasındakiler.. Bunları, o çocukları neden ilk mektep tahsilile bırakıyorsunuz? Daha üstün bir yarı için hazırlamıyorsunuz?“ derdim. Hakikaten ilerleme işinde bu kıt kültür yeter miydi?

Bu memlekete yerli doktorlar, bilgili rençberler, kafalı mühendisler, ülkülü muallimler, uyanık tüccarlar lazımdı.. Bunları bir tek kuvvet, bir tek adam yapamazdı. Elele vererek çalışan yerli elemanların vazife dışı gayretleriyle neden yılda 8-10 çocuğu olsun, 8-10 zengin baba iş edinip daha yüksek bir mektepte okuttura mıyordu?

Bu sözlerimi çok kereler teslim edercesine dinlerler, göğüs geçirirler, yutkunurlardı. Bir gün bu konuşmalar arısında bana gizli bir sır tevdi eder gibi biraz öğünerek bu türlü yetiştirdikleri yerli bir çocuktan, sitajını henüz bitirmekte olan zeki, kafalı, yaman bir doktorlarından bahsettiler. „Fakir bir çocuktı. Biricik onu okuttuk.. Adam ettik.. Bu yıl gelecek... Bir gör.“ Dediler. Ve ilâve ettiler. „Çalışkan, terbiyeli, büyük sayan, yurt seven insan bir Efe!“

Ne kadar sevinmişim.. Onların benim gibi düşünmüş olmaları..Yurt için ülkülerime akıllarını yatırmaları, böyle bir insana inanmaları... Ve onu imanla beklemeleri... nihayet beklenen gün geldi çattı...

.....
Defers kesimine doğru bahar ile yaz arasında ılık bir gündü. Sabah erken.. Henüz evimden mektebe geçiyordum. Geniş sokaklar aydınlık ve kiracısı çıkmış bir ev gibi ıssızdı.. Bu sessiz hava içinde ne kadar yürüdüm bilmiyorum. Şadırvanlı minik kahve meydanına geldiğimi farkettim. Musallanın karşısındaki çardaklı küçük kahve tahta peykel-rini hasırlamış, arkasız sandalyalarını dışarıya dizmişti. Ortalıkta bir fevkalâdelik vardı. Yerler bol su ile sulanmış tatlı kokulu ot süpürge-lerle süpürülmüştü. Üstelik masalara teneke saksılar içinde yavaş yavaş serpilmeğe başlayan fesligen ve kadife çiçeklerini de çıkarıp koymuşlar-dı. Ben toprak ve fesligen kokusuna bayılırdım.

Süpürge otu.. Toprak.. Ve rayhan kokusu birbirine karışır gibi oldu içimin gıcıklandığını duydum. Bu istekle çardak altı serinliği beni içine çekti.. Zaten kendilerinden geçercesine kafalarını ve sırtlarını mühim bir sohbet halkasına vermiş insanların bu hali de boş değildi. Onlarla konuşmak ihtiyacında idim. Yürüdüm.. Selâm verdim. Altıma bir san-dalya çekerek: yorulmuş bir adam gibi bu tatlı dekor içinde bir fincan sabah çayı içebilirdim.

Orada; oturduğu yerlerden sessiz yüz işaretleriyle konuşur gibi duran 8-10 bildik ihtiyar vardı. Hasır peykelere bağdaşmışlardı. Hepsinde bir kıpırdama oldu, yüzlerinde beni görünce uyanan sevinç farketmiştim.. Bir şey vardı.

Ard arda sıralanan uzun merhalelerden sonra içlerinden biri bana döndü, sokuldu büyük ve kıymetli bir şey bulmuş gibi kulağıma ya-vaşça fısıldadı.

Öğrenmiştim.. Bugün artık köy büyük bir kıymete kavuşuyordu. Genç doktor gelmişti. İhtiyar anasını görmek için bir kaç hafta da bu-rada kalacaktı.. Eğer istersem bana birazdan buracıkta tanıştıracaklar-dı onu..

Çok sevinmiştim. Böyle bir zamanda, böyle bir yerde kalbi benden daha büyük bir memleket heyecanile çarpan, benden üstün bilgili, ben-den üstün duygulu, benden üstün kültürlü bir insanla karşılaşacaktım. Nasıl sevinmem ki: artık onların da tarlalarının akçıl pamuğu gibi kendi ellerile yetiştirdikleri bir adamları her şeyini bu sokaklara, bu top-raklara verecek bir münevverleri vardı. Ve onunla; beni lûtün kış ge-celeri susarak dinledikleri mes'elede cevaplıyacaktı. Artık ben de yalnız değildim. Bekliyordum...

.....
Aradan epey zaman geçti.. Çıkıntılı kerpiç dam ve hanay saçaklarile karşımda, en küçük taşının tümseğine kadar tanıdığım bir sokak uzu-yordu. Dalgın bu aralığa bakıyordum.. Birden ortası hâlâ kurumamış çamur birikintilerile uziyan sokağın derinliğinden bir kapı açıldı. İçin-den telaşlı bir insan çıktı. Koşar gibi, başını taşlara vurur gibi

yürüyerek bize doğru yaklaştı.. Ne garip bir hali, ne tuhaf bir yürü-yüşü vardı.. Dikkatim ikiye bölünmüştü. Dinliyemiyordum artak onları.. Yanımdaki ihtiyar mümessillerden birisi kendinden geçerek bu kıymetli genç kafanın; bu adamın yetiştirilmesi işinde, bana darlıklı bir yılın soğuk kış ayında yaptıkları fedakârlıkların gözler yaşartan acıklı ve düşündürücü tablosunu tamamlamamıştı ki: bu sokak aralığından fırla-yıp gelen adamla yüz yüze olduğumu gördüm. Perişan kılıklı bir za-vallı idi. Yalvarışlı ve iniltili bir sesle lâfımızı keserek:

.. Aman efen, kulunuz olam.. Yavrum hasta... Ölüyor evde.. aman Efen!.

.. Ben nidem ağlar.. Gayri ben nidem!.."

Ne istiyor ne söylüyor neye kıvranıyordu bu adam böyle? Evet bir hastası vardı. Fakat... Hep susmuştuk. Neden sonra: içimizden biri, bu büyük evlât ıztırabile boynumuza atılan bu insana bizim genç doktoru hatırlattı. Evini tarif etti. Bu lâfı duyunca içim ferahlar gibi olmuştu. Ortada acele kurtarılacak istenen bir hasta vardı. Yukarıdan doktor gelinceye kadar... Bu sevinçle içimden :..İşte semeresini veren bir ağaç!.. Diyordum. .. Yerinde canlı bir hadise.. Daha da diyecektim, fakat bu ismi duyar duymaz-korkunç birşey görmüş gibi- perişan adamın gözleri birden bulanıverdi. Dudakları kurudu. Boğazına bir şey tıkanıyormuş-casına yutkunarak sustu. Ve Ümitsiz bir bakışla: ..Gittim ağala-rım.. Neden gitmem.. İlk önce ona gittim.. Diyebildi. Ve titrek bir sesle: ..Ordan gelirim.. Bana evimi sordu. Düşündü. Sonra da:;, Şimdi senin eve kadar o kötü sokaklardan nasıl gideriz?. Bak ağam ben ca-nımı sakakta bulmadım. Git Peşin bana bir otomobil tut bari.. dedi. ..Şunun şurası iki adımlık yer... Otomofil... eyi amma şimdi yukarıya kadar nasıl gidip getirmeli bu meredi... Çocuk evde ölüyor hem de... Doktor..."

..Doktor.. Doktorcuk!.."

Bütün dudaklar bu sözü ağlamağa benziyen titreyişli bir mırıltı ile tekrarladı... Ve bütün gözler önce birbirlerine sonra bana takıldı. Do-nuklaştı.

Bütün ihtiyar yüzler toptan gölgelendi. Başlar öne düştü. Bu anda benim de içimden bir şey kopar gibi oldu. Ve gözlerim yine birden ne olduğu bilinmez bir kuvvetle karşı aralığın derinliğine kaydı.

Burada, bu güneşli taş şeridinin ucunda açık bir kapı gördüm. Bu kapı ümitsiz bir söz gibi bir ikinci sokğa açılmıştı. Baktım Yol arkaya doğru uzıyor.. Ve öbür ucunda henüz 10 dakika evvel öğren-dğim doktorun evi görünüyordu.

Bir şeye inanmamak ister gibi bir daha, bir daha baktım.

Burası.. Benim mektebimle yukarı kasaba arasında onlar için yo-rulmak bilmeden günde dört defa teptiğim yolun sonunda; geniş ve rahat bir salon geçer gibi ferahla, zevkle içine dalıp çocuklarıma doğru koştuğum kimsesiz تنها sokaklarıma bakıyordu.

EVİMİZİN İKİ AYLIK FAALİYETİ

Dil tarih edebiyat kolu :

- 1 — Konferaslar :
 28/3/939 (Cürüm ve ceza) C. M. U. si Necdet Üzer
 3/4/939 (Hukuka medhal) Hukuk hâkimi Şerif Kolhan
 10/4/939 (Cürüm ve ceza) mabat. C. M. U. si Necdet Üzer
 13/4/939 (Milli Serpuş) Kaymakam Ali Rıza Acar
 18/4/939 (Milliyet) Dava vekili Fehmi Çalışkan
 20/4/939 (Havaya karşı korunma) J. Komutanı Mustafa Doğaner

2 — Törenler :

- A — Abdülhak Hâmit; ölümünün yıl dönümü münasebetile kültür işyari Hilmi Arman tarafından verilen bir söylevle anılmıştır.
 B — Ulusal egemenlik ve çocuk bayramı büyük bir törenle bahçemizde kutlanmıştır. Ve bu münasebetle Noter Hakkı Ural, Kültür işyari Hilmi Arman birer söylev vermişlerdir.

Sosyal yardım kolu :

- 1 — Doktorumuz 245 hastayı muayene ve tedavi etmiştir.
 2 — Kurslarda fakir müdavimlere kitap dağıtılmıştır.
 3 — 23 Nisanda çocuklara şeker dağıtılmıştır.

Köycülük kolu :

- 1 — Kuşçular ve Bademler köylerinde bir süre avı yapılmıştır.
 2 — Gülbahçe köyünde bir gece dersanesi açtırılmıştır.
 3 — Sıhhat memurumuz 11 köyü gezerek bütün hastaları muayene ve tedavi etmiş ve 15 köylünün mektubunu yazmıştır.
 4 — Güvendik köyüne 75 kişilik büyük bir gezi yapmıştır.

Spor kolu :

- 1 — Futbol takımını bütün teçhizat ile hazırlamıştır.
 2 — Köycülük kolu ile birlikte güvendiğe giderek onlarla: O — O la neticelenen bir maç yapmıştır.

Gosterit kolu :

- 1 — Köycülük kolu ile birlikte Güvendiğe gitmiş ve orada Himmetin oğlu piyesini temsil etmiştir.
 2 — 23 Nisan münasebetile gice halkımıza büyük bir müsamere vermiştir.

Ar kolu : (Elişleri kısmı)

- 1 — Evimizin bütün levhalarını yazmıştır.
 2 — Ciltilik kursu açılmış ve derslere başlanmıştır.

Kitapsaray ve neşriyat kolu :

Kitap sarayımızda 300 Vatandaş kitap mütalâa etmiştir.

Halk dersaneleri ve kruslar :

Üç aydanberi devam eden derslere, çalışma mevsiminin gelmesile nihayet verilmiştir. Yakında müdavimlerin imtihanları yapılarak kendilerine birer belge verilecektir.

İmtiyaz Sahibi

Neşriyat Müdürü

Halkevi Başkanı

CIHAT GÖKÇEK

OCAK

Hukuk Hakimi

ŞERİF KOLHAN

URLA HALKEVİ TARAFINDAN İKİ AYDA BİR ÇIKARILIR

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevi	Derginin adı	Halkevi	Derginin adı
Adana	Görüşler	İsparta	Ün
Afyon	Taşpınar	İzmir	Fikirler
Amasya	Yeşilirmak	Kars	Doğuş
Antalya	Türk Akdeniz	Konya	Konya
Bafra	Altınyaprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Bursa	Uludağ	Merzifon	Taşan
Burdur	Burdur	Milâs	Yeni Milâs
Artivin	Çoruh	Muğla	Muğla
Denizli	İnanç	Niğde	Akpınar
Diyarbakır	Karacadağ	Niksar	Ülker
Elazığ	İltan	Trabzon	İnan
Eminönü	Y-ni Türk	Samsun	19 Mayıs
"	Halk Bilgisi	Sinop	Dranaz
"	haberleri	Sivas	IV Eylül
G. Antep	Başpınar	Urta	Ocak
Kays ri	Erciyeş	Yozgat	Bozuk
Eskişehir	Halkevi	Zonguldak	Karaelmas
Giresun	Aksu		

BUNLARI OKU VE YAŞAT

Derginizin 24 günlük bir gecikmeyle çıkmasına, kânunî muamelenin ikmalî sebep olmuştur.. Özür dileriz.

Urta Halkevi

Meşher Basımevi - İzmir

Danesi : 15 Kr.

TÜRK TARİH KURUMU

Kurum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/24/801978
DERGİLER OCAK URLA HALKEVİ DERGİSİ 1-2 (1939) Markası:
.MARKASIZ Bulunduğu Yer: Konusu: TÜRKÇE

